

Reglugerð um meðhöndlun úrgangs

I. KAFLI

Markmið, gildissvið o.fl.

1. gr.

Markmið.

Markmið reglugerðar þessarar er að skapa skilyrði fyrir myndun hringrásarhagkerfis og stuðla að því að meðhöndlun úrgangs valdi sem minnstum óæskilegum áhrifum á umhverfið, einkum mengun vatns, jarðvegs og andrúmslofts.

Jafnframt er það markmið reglugerðarinnar að dregið verði með skipulögðum hætti úr myndun úrgangs eins og unnt er. Þeim úrgangi sem myndast verði komið í endurnotkun og endurnýtingu og að sú förgun úrgangs sem nauðsynleg er verði með skipulögðum hætti þannig að hann nái jafnvægi við umhverfi sitt á sem skemmstum tíma.

2. gr.

Gildissvið.

Reglugerð þessi gildir um meðhöndlun úrgangs.

Um förgun úrgangs fer samkvæmt reglugerðum um urðun úrgangs og um losun frá atvinnurekstri og mengunarvarnaeftirlit. Um meðhöndlun úrgangs á sjó gilda lög um varnir gegn mengun hafs og stranda. Reglugerðin gildir ekki um geislavirkan úrgang.

3. gr.

Skilgreiningar.

Atvinnurekstur: hvers konar starfsemi og framkvæmdir.

Besta aðgengilega tækni: framleiðsluaðferð og tækjakostur sem beitt er til að lágmarka mengun og myndun úrgangs. *Tækni* nær til framleiðsluaðferðar, tækjakosts, hönnunar mannvirkja, eftirlits og viðhalds búnaðarins og starfrækslu hans. Með *aðgengilegri tækni* er átt við aðgengilega framleiðsluaðferð og tækjakost (tækni) sem þróaður hefur verið til að beita í viðkomandi atvinnurekstri og skal tekið mið af tæknilegum og efnahagslegum aðstæðum. Með *bestu* er átt við virkustu aðferðina til að vernda alla þætti umhverfisins.

Byggingar- og niðurrifsúrgangur: allur sá úrgangur sem til kemur vegna byggingar- og niðurrifsstarfsemi, þar á meðal vegna viðhalds og breytinga á líftíma mannvirkja, og niðurrifs þeirra. Skilgreining þessi tekur jafnframt til úrgangs sem stafar frá minni háttar byggingar- og niðurrifsstarfsemi almennings á einkaheimilum.

Böggun: þjöppun úrgangs í bagga til að minnka rúmmál hans.

Eftirlitsaðilar: viðkomandi heilbrigðisnefnd, Umhverfisstofnun eða faggiltir skoðunaraðilar sem starfa samkvæmt reglugerð þessari með takmarkaðar heimildir í samræmi við 58. gr. laga nr. 7/1998 um hollustuhætti og mengunarvarnir.

Endurnotkun : hvers kyns aðgerð þar sem vörur eða íhlutir, sem ekki eru úrgangur, eru notuð í sama tilgangi og þau voru ætluð til í upphafi.

Endurnýting: Aðgerð þar sem aðalútkoman er sú að úrgangur verður til gagns þar eð hann kemur í stað annars efniviðar sem hefði annars verið notaður í tilteknum tilgangi, eða hann er útbúinn til þeirrar notkunar, í stöðinni eða úti í hagkerfinu. Endurnýting skiptist annars vegar í efnisendurnýtingu, þar á meðal undirbúning fyrir endurnotkun, endurvinnslu og fyllingu, og hins vegar í orkuendurnýtingu, þar á meðal uppvinnslu sem skilar efni sem á að nota sem eldsneyti.

DRÖG

Endurvinnsla: hvers kyns endurnýtingaraðgerð sem felst í því að endurvinna úrgangsefni í vörur, efnivið eða efni, hvort sem er til notkunar í upphaflegum tilgangi eða í öðrum tilgangi. Undir þetta fellur uppvinnsla á lífrænum efniviði, en ekki orkuvinnsla og uppvinnsla sem skilar efni sem á að nota sem eldsneyti eða til fyllingar.

Flokkun: aðgreining úrgangstegunda til þess að hægt sé að endurnýta úrgangsefni og koma þeim úrgangi sem ekki nýtist til viðeigandi förgunar.

Flutningur: ferli þegar úrgangur er fluttur í atvinnuskyni til endurnýtingar eða förgunar.

Fylling: sérhver endurnýtingaraðgerð þar sem hentugur úrgangur, sem ekki er spilliefni, er notaður til endurheimtar á graftarsvæðum eða á tæknilegan hátt við landmótun. Úrgangur sem er notaður í fyllingar verður að koma í staðinn fyrir efni sem er ekki úrgangsefni, henta í áðurnefndum tilgangi og takmarkast við það magn sem er nauðsynlegt til að ná þessum tilgangi.

Förgun: hvers kyns aðgerð sem er ekki endurnýting, jafnvel þótt aðgerðin hafi að auki í för með sér endurheimt efna eða orku.

Förgunarstaður: staður þar sem förgun úrgangs fer fram, m.a. urðunarstaðir og brennslustöðvar.

Grunnvatn: vatn, kalt eða heitt, sem er neðan jarðar í samfelldu lagi, kyrrstætt eða rennandi, og fyllir að jafnaði allt samtengt holrúm í viðkomandi jarðlagi.

Heilbrigðisþjónusta og stofur sem stunda húðrof: stofnanir og starfsaðstaða sem læknar, tannlækna, dýralækna eða aðrir sem hafa sambærileg réttindi til að koma í veg fyrir og greina sjúkdóma í mönnum eða dýrum, gera að sárnum og/eða hafa eftirlit með sjúkdómum. Hér er einnig átt við lækni- og líffræðilegar rannsóknastofur, hjúkrunar- og dvalarheimili og aðra umönnunarstaði fyrir fólk, fótaaðgerðarstofur og stofur sem stunda húðrof eins og nálarstungur, húðgatanir og húðflúr.

Heimilisérgangur: úrgangur sem flokkast sem:

- i. blandaður úrgangur frá heimilum og úrgangur frá heimilum sem er sérstaklega safnað, þ.m.t. pappír og pappi, gler, málmar, plast, lífúrgangur, timbur, textill, umbúðir, raf- og rafeindatækjuúrgangur, notaðar rafhlöður og rafgeymar og rúmfrekur úrgangur, þ.m.t. dýnur og húsgögn,
- ii. blandaður úrgangur af öðrum uppruna og úrgangur af öðrum uppruna sem er sérstaklega safnað og sem er svipaður að eðli og samsetningu úrgangi frá heimilum,
- iii. en þó ekki úrgangur frá framleiðslu, landbúnaði, skógrækt, fiskveiðum, rotþróum, fráveitukerfum, þ.m.t. seyru, úr sér gengin ökutæki eða byggingar- og niðurrifsúrgangur.

Lífrænn úrgangur: úrgangur sem er niðurbrjótanlegur af örverum með eða án tilkomu súrefnis, t.d. lífúrgangur, sláturúrgangur, fiskúrgangur, ölgerðarhrat, húsdýraúrgangur, timbur, lýsi, garðyrkjuúrgangur, pappír og pappi, og seyra.

Lífúrgangur: lífbrjótanlegur garðaúrgangur, matar- og eldhúsúrgangur frá heimilum, skrifstofum, heildsölum, smásölum, veitingastöðum, mötuneytum, og veislubjónustufyrirtækjum, og sambærilegur úrgangur frá vinnslustöðvum matvæla.

Meðhöndlun úrgangs : söfnun, geymsla, böggun, flokkun, flutningur, endurnýting, pökkun og förgun úrgangs, þ.m.t. eftirlit með slíkri starfsemi og umsjón með förgunarstöðvum eftir að þeim hefur verið lokað.

Matarúrgangur: öll matvæli, sem heyra undir lög um matvæli, sem eru orðin að úrgangi.

Mengun: þegar örverur, efni og efnasambönd og eðlisfræðilegir þættir valda óæskilegum og skaðlegum áhrifum á heilsufar almennings, röskun lífríkis eða óhreinun lofts, láðs eða lagar. Mengun

DRÖG

tekur einnig til ólyktar, hávaða, titrings, geislunar og varmaflæðis og ýmissa óæskilegra eðlisfræðilegra þátta.

Mengunarvarnaeftirlit: eftirlit með þeim þáttum sem eiga að fyrirbyggja eða draga úr mengun lofta, láðs eða lagar, eftirlit með eiturefnum og hættulegum efnum og fræðsla um þessi mál. Vöktun umhverfisins telst til mengunarvarnaeftirlits. *Móttökustöð:* staður og aðstaða þar sem tekið er við úrgangi til lengri eða skemmri geymslu, umhleðslu, flokkunar eða annarrar meðferðar. Þaðan fer úrgangur til nýtingar eða förgunar. Undir móttökustöðvar falla flokkunarmiðstöðvar, urðunarstaðir og brennslustöðvar.

Nærumhverfi: nánasta umhverfi einhvers, t.d. hverfið sem hann býr í.

Pökkun: þegar úrgangur er settur í umbúðir til að gera hann flutningshæfan og/eða til að geyma í lengri eða skemmri tíma.

Rekstraraðili: einstaklingur eða lögaðili sem ber ábyrgð á viðkomandi atvinnurekstri.

Rekstrarúrgangur: úrgangur frá framleiðslu, þjónustu og verslun, annar en heimilisúrgangur.

Ruslabiður: ílát sem komið er fyrir á almannafæri í því skyni að auðvelda fólki að losa sig við úrgang.

Sérstakur úrgangur frá heilbrigðisþjónustu og stofum sem stunda húðrof: Úrgangur sem hefur í för með sér meiri sýkingarhættu og skaðlegri áhrif á fólk og umhverfi en annar úrgangur. Til þessa flokks heyrir smitandi úrgangur (sóttmengaður úrgangur), líkamshlutar og vefir, hvassir hlutir, lyfjaúrgangur, geislavirk efni og spilliefni.

Séristök söfnun: söfnun þar sem úrgangsflokkum er haldið aðskildum eftir tegund og eðli til að auðvelda tiltekna meðhöndlun, svo sem undirbúning fyrir endurnotkun eða endurvinnslu.

Smitandi úrgangur (sóttmengaður úrgangur): úrgangur frá heilbrigðisþjónustu og stofum sem stunda húðrof sem inniheldur lífvænlegar örverur eða eiturrif þeirra sem vitað er eða má ætla að geti valdið sjúkdómum í mönnum eða öðrum lífverum.

Sorpgeymsla: aðstaða í eða við fasteign, fyrirtæki eða stofnun þar sem úrgangi er safnað áður en hann er fluttur til söfnunarstöðva eða móttökustöðva.

Sorpilát: ílát til að safna úrgangi, s.s. tunnur og gámar af ýmsum stærðum.

Spilliefni: úrgangur sem inniheldur efni sem haft geta mengandi eða óæskileg áhrif á umhverfið hvort sem þau eru óblönduð eða hluti af öðrum efnum, vörum eða umbúðum sem komist hafa í snertingu við spilliefni og skráð eru á lista í reglugerð um skrá yfir úrgang og mat á hættulegum eiginleikum úrgangs.

Söfnunarstöð (gámastöð): staður og aðstaða þar sem tekið er við úrgangi frá almenningi og/eða smærri fyrirtækjum. Þaðan fer hann til endurnotkunar, endurnýtingar eða er fluttur til móttökustöðvar.

Umhverfi: samheiti fyrir menn, dýr, plöntur og annað í lífríkinu, jarðveg, jarðmyndanir, vatn, loft, veðurfar og landslag, samfélag, heilbrigði, menningu og menningarminjar, atvinnu og efnisleg verðmæti.

Urðun: varsla úrgangs á eða í landi sem ekki felur í sér frekari vinnslu hans eða nýtingu um fyrirsjáanlega framtíð.

Urðunarstaður: staður þar sem tekið er við úrgangi til förgunar á eða í landi, þar á meðal urðunarstaður fyrir eigin úrgang og varanlegur staður þar sem úrgangur er geymdur til lengri tíma.

DRÖG

Úrgangshafi: framleiðandi úrgangs eða sá sem hefur úrgang í vörslu sinni.

Úrgangur: hvers kyns efni eða hlutir sem úrgangshafi ákveður að losa sig við eða er gert að losa sig við.

Vatn: grunnvatn og yfirborðsvatn.

Vöktun: kerfisbundin og síendurtekin skráning einstakra breytilegra þátta í umhverfinu.

Yfirborðsvatn: kyrrstætt eða rennandi vatn á yfirborði jarðar, straumvötn, stöðuvötn og jöklar, svo og strandsjór.

Þýðingarmikil hráefni: Hráefni sem eru á lista Framkvæmdastjórnar ESB yfir þýðingarmikil hráefni.

II. KAFLI Stjórnvöld.

4. gr.

Skyldur sveitarstjórna.

Sveitarstjórn skal sjá um að starfræktar séu móttöku- og söfnunarstöðvar fyrir úrgang sem fellur til í sveitarfélaginu. Sveitarstjórn ber að hafa tiltækan farveg fyrir allan úrgang sem fellur til hjá einstaklingum og lögaðilum innan sveitarfélagsins. Sveitarstjórn skal ákveða fyrirkomulag söfnunar á heimilis- og rekstrarúrgangi í sveitarfélaginu. Fyrirkomulag söfnunarinnar skal stuðla að því að markmiðum laga um meðhöndlun úrgangs og reglugerðar þessarar verði náð í sveitarfélaginu, þ.m.t. töluleg markmið um endurvinnslu og endurnýtingu. Sveitarstjórn er ábyrg fyrir reglulegri tæmingu sorphlata og flutningi heimilisúrgangs frá öllum heimilum á viðkomandi svæðum.

5. gr.

Svæðisáætlanir sveitarfélaga um meðhöndlun úrgangs.

Sveitarstjórn, ein eða fleiri í sameiningu, skal semja og staðfesta svæðisáætlun um meðhöndlun úrgangs sem gildir fyrir viðkomandi svæði til tólf ára í senn og skal sú áætlun fylgja stefnu um meðhöndlun úrgangs og stefnu um úrgangsforvarnir, sbr. lög um meðhöndlun úrgangs. Áætlunin skal taka mið af lögunum og reglugerðum settum samkvæmt þeim og hafa að markmiði að draga markvisst úr myndun úrgangs og auka endurvinnslu og aðra endurnýtingu. Í áætluninni skulu m.a. koma fram upplýsingar um stöðu úrgangsmála á svæðinu, aðgerðir til að bæta undirbúning fyrir endurnotkun, endurvinnslu, aðra endurnýtingu, förgun og hvernig sveitarstjórn hyggst ná markmiðum stefnu um meðhöndlun úrgangs, stefnu um úrgangsforvarnir og settum tölulegum markmiðum varðandi heimilisúrgang og lífrænan úrgang. Í áætluninni skal jafnframt fjalla um úrgangsforvarnir, s.s. um leiðir til að auka endurnotkun á svæðinu. Í svæðisáætlun skal sveitarstjórn setja sér markmið hvað varðar samdrátt í myndun úrgangs og meðhöndlun úrgangs sem fellur til, einkum heimilisúrgangs sem fer til förgunar eða er nýttur til orkuvinnslu. Við gerð áætlunarinnar skal sveitarstjórn auglýsa hana í sex vikur þannig að hagsmunaaðilar, almenningur og stjórnvöld hafi tækifæri til að gera athugasemdir við hana. Kynna skal áætlunina í samræmi við lög nr. 111/2021, um umhverfismat framkvæmda og áætlana. Sveitarstjórn skal að því loknu staðfesta áætlunina og skal hún vera aðgengileg almenningi. Sveitarstjórn skal á a.m.k. sex ára fresti meta og taka ákvörðun um hvort þörf sé á að endurskoða svæðisáætlun um meðhöndlun úrgangs. Í þeim tilvikum þegar áætlunin þarfnast endurskoðunar skal hún unnin í samræmi við þessa grein. Sveitarstjórn er þó heimilt að uppfæra áætlunina án þess að auglýsa slíkar uppfærslur sérstaklega.

Við gerð svæðisáætlana skal nota efnahagsleg stjórnæki og aðrar ráðstafanir til að hvetja til þeirrar forgangsriðunar við meðhöndlun úrgangs sem fram kemur í 13. gr.

Eftir því sem við á og að teknu tilliti til landfræðilegra aðstæðna og umfangs svæðisins sem áætlunin tekur til skal a.m.k. koma fram í svæðisáætlun um meðhöndlun úrgangs:

DRÖG

- a) yfirlit yfir tegund, magn og myndunarstaði alls þess úrgangs sem verður til innan svæðisins sem áætlunin tekur til, þ.m.t. úrgang frá lögaðilum, hvort sem hann fellur til með reglubundnum hætti eða sjaldnar, hvaða úrgangur er líklegt að verði fluttur frá svæðinu eða til þess og mat á þróun á straumum úrgangs í framtíðinni,
- b) umfjöllun um stöðvar til endurnýtingar eða förgunar sem eru til staðar, þ.m.t. ef við á sérstakt fyrirkomulag vegna olíuúrgangs, spilliefna, úrgangs sem inniheldur verulegt magn af þýðingarmiklum hráefnum eða strauma úrgangs sem fjallað er um í lögum og reglugerðum,
- c) mat á gildandi kerfi fyrir söfnun úrgangs, umfjöllun um sérstaka söfnun úrgangs þ.m.t. hvaða úrgangsflokkum er safnað í sérstakri söfnun og hvar innan svæðisins, ráðstafanir til að bæta virkni þess, hvort sveitarstjórn hafi fengið undanþágu frá skyldu til sérstakrar söfnunar og mat á þörfinni fyrir endurbætur á kerfinu,
- d) mat á nauðsyn þess að loka starfandi móttökustöðvum sem og þörf á nýjum móttökustöðvum, auk mats á fjárfestingaþörf vegna þeirrar innviðaupbyggingar.
- e) upplýsingar um hagkvæmt staðarval fyrir stöðvar til endurnýtingar eða förgunar í framtíðinni, sé þörf á þeim,
- f) almenn stefna varðandi úrgangsstjórnun, þ.m.t. áætlun tækni og aðferðir til úrgangsstjórnunar, eða stefna vegna úrgangs sem skapar sérstök vandamál við stjórnun, og
- g) ráðstafanir til að koma í veg fyrir rusl á víðavangi og til að tryggja fullnægjandi hreinsun þess.

Í svæðisáætlunum sveitarfélaga skal gera grein fyrir því hvort tölulegum markmiðum sem sett eru um endurvinnslu heimilisúrgangs og urðun lífræns úrgangs, sbr. 11. gr., sé náð á þeirra svæði. Þá skal gera grein fyrir þeim ráðstöfunum sem sveitarfélagið greip til í þeim tilgangi. Ef markmiðum hefur ekki verið náð skal í svæðisáætlun gera grein fyrir þeim ráðstöfunum sem sveitarfélag hyggst grípa til svo þeim verði náð.

Með tilliti til landfræðilegra aðstæðna og umfangs skipulagssvæðisins geta svæðisáætlanir um meðhöndlun úrgangs tekið til eftirfarandi:

- a) skipulagsþátta, sem tengjast úrgangsstjórnun, þ.m.t. lýsing á því hvernig ábyrgð dreifist á opinbera aðila og einkaaðila sem fara með úrgangsstjórnun,
- b) beitingar herferða til vitundarvakningar og upplýsingamiðlunar til almennings eða tiltekins hóps neytenda,
- c) aflagðra, mengaðra förgunarstaða og ráðstafana til að lagfæra þá.

Sveitarstjórn skal senda Umhverfisstofnun upplýsingar um útgáfu og veigamiklar endurskoðanir á svæðisáætlun um meðhöndlun úrgangs á því formi sem stofnunin leggur til.

6. gr.

Samþykktir.

Sveitarstjórn setur sérstaka samþykkt um meðhöndlun úrgangs í sveitarfélaginu þar sem tilgreind eru atriði um meðhöndlun úrgangs umfram það sem greinir í lögum um meðhöndlun úrgangs og reglugerðum settum samkvæmt þeim. Heimilt er að samþykkt taki til tveggja eða fleiri sveitarfélaga. Í slíkri samþykkt er heimilt að kveða á um fyrirkomulag sorphirðu, skyldu einstaklinga og lögaðila til að flokka úrgang, heimildir sveitarfélaga til að hafna því að taka á móti úrgangi og hirða ílát, stærð, gerð, staðsetningu og merkingu sorphílata og sambærileg atriði. Um gerð og staðfestingu samþykktarinnar fer skv. 2. mgr. 8. gr. laga um meðhöndlun úrgangs, sbr. 59. gr. laga um hollustuhætti og mengunarvarnir.

DRÖG

Samþykkt um meðhöndlun úrgangs skal taka mið af svæðisáætlun sveitarfélags um meðhöndlun úrgangs.

Sveitarfélög skulu útfæra fyrirkomulag sérstakrar söfnunar í samþykkt um meðhöndlun úrgangs, sbr. 1. mgr. og ákvarða hvar úrgangi er safnað þannig að það sé aðgengilegt fyrir íbúa.

7. gr.

Gjaldtaka.

Rekstraraðili förgunarstaðar, hvort sem um er að ræða sveitarfélag, byggðasamlag eða einkaaðila skal innheimta gjald fyrir förgun úrgangs. Gjaldið skal nægja fyrir öllum kostnaði við förgun úrgangsins, þ.m.t. uppsetningu og rekstur viðkomandi förgunarstaðar. Þar sem úrgangur er urðaður skal gjaldið einnig að svo miklu leyti sem unnt er standa undir kostnaði sem fylgir því að setja fjárhagslega tryggingu eða jafngildi hennar, áætluðum kostnaði við lokun staðarins og nauðsynlegu eftirliti í kjölfar lokunar í 30 ár. Ákvæði þetta gildir þó ekki um rekstraraðila sem aðeins annast förgun á eigin úrgangi á framleiðslustað.

Sveitarfélög skulu innheimta gjald fyrir alla meðhöndlun úrgangs. Jafnframt er sveitarfélögum heimilt að innheimta gjald fyrir tengda starfsemi sem samræmist markmiðum laga um meðhöndlun úrgangs og reglugerðar þessarar, svo sem þróun nýrrar tækni við meðhöndlun úrgangs, rannsóknir, fræðslu og kynningarmál og vegna uppsetningar og reksturs nauðsynlegra innviða. Skylt er að innheimta gjald sem næst raunkostnaði við viðkomandi þjónustu, svo sem með því að miða gjaldið við magn úrgangs, gerð úrgangs, losunartíðni, frágang úrgangs og aðra þætti sem áhrif hafa á kostnað við meðhöndlun úrgangs viðkomandi aðila. Sveitarfélagi og byggðasamlagi er þó heimilt að færa innheimtu gjalda á milli úrgangsflokka í því skyni að stuðla að markmiðum laga um meðhöndlun úrgangs og með hliðsjón af forgangsröðun við meðhöndlun úrgangs., að teknu tilliti til 3. mgr. Jafnframt er sveitarfélagi heimilt að ákveða gjaldið sem fast gjald á hverja fasteignareiningu til þess að innheimta allt að 25% af heildarkostnaði sveitarfélagsins, sbr. 3. mgr. Gjald sem sveitarfélag eða byggðasamlag innheimtir skal aldrei vera hærra en sem nemur þeim kostnaði sem fellur til í sveitarfélaginu við meðhöndlun úrgangs og tengda starfsemi sem samræmist markmiðum laga um meðhöndlun úrgangs og reglugerðar þessarar. Sveitarfélag eða byggðasamlag skal árlega birta upplýsingar um innheimt gjöld og sundurliðun á raunkostnaði á vefsvæði sínu. Sveitarfélögum er heimilt að fela stjórn byggðasamlags að ákvarða framangreint gjald. Sveitarfélag eða viðkomandi byggðasamlag skal láta birta gjaldskrá í B-deild Stjórnartíðinda. Gjaldið má innheimta með aðför.

III. KAFLI

Meðhöndlun úrgangs.

8. gr.

Meginreglur.

Draga skal eins og unnt er úr myndun úrgangs. Stefnt skal að endurnotkun og endurnýtingu hans svo sem kostur er. Beita skal bestu aðgengilegri tækni við meðhöndlun úrgangs.

Allur úrgangur skal færður til viðeigandi meðhöndlunar, annað hvort beint til endurnýtingar eða í söfnunar- eða móttökustöð, og þaðan til endurnýtingar eða förgunareftir því sem nánar verður kveðið á um í reglugerð þessari, öðrum reglugerðum um úrgang eða samþykktum sveitarfélaga. Allur úrgangur skal meðhöndlaður á viðeigandi hátt áður en til förgunar kemur. Skyldur framleiðanda úrgangs eða handhafa úrgangs til að endurnýta eða farga úrgangi falla að jafnaði ekki niður þó að úrgangur hafi verið fluttur til opinberra aðila eða einkaaðila.

Meðhöndlun úrgangs skal vera með þeim hætti að óþrifnaður og óþægindi stafi ekki af. Við flutning og geymslu úrgangs skal handhafi úrgangs gæta þess að ekki hljótist af mengun eða annar skaði fyrir

DRÖG

umhverfi. Hafi úrgangur dreifst eða sé meðhöndlun úrgangs ábótavant að öðru leyti getur heilbrigðisnefnd krafist þess að viðkomandi aðili hreinsi upp og geri viðeigandi ráðstafanir.

Bannað er að skilja eftir, flytja, dreifa eða geyma úrgang á þann hátt að valdið geti skaða, mengun eða lýtum á umhverfinu. Þetta gildir jafnt um smærri sem stærri hluti.

Óheimilt er að losa úrgang annars staðar en á móttökustöð eða í sorpílát, þ.m.t. grenndargáma. Þrátt fyrir ákvæði 2. mgr. er heimilt að losa lífúrgang í heimajarðgerð.

Opin brennsla úrgangs er óheimil. Þetta á þó ekki við um skipulagðar brennur, t.d. áramótabrennur o.þ.h., sem starfsleyfi hefur verið veitt fyrir, sbr. ákvæði reglugerðar um losun frá atvinnurekstri og mengunarvarnaeftirlit.

Úrgangshafa er óheimilt að þynna eða blanda úrgang í þeim eina tilgangi að hann fullnægi viðmiðunum um móttöku úrgangs.

9. gr.

Forgangsröðun við meðhöndlun úrgangs.

Við meðhöndlun úrgangs og setningu reglna um stjórnun og stefnu í úrgangsmálum skal eftirfarandi forgangsröðun lögð til grundvallar:

- a) úrgangsförvarnir,
- b) undirbúningur fyrir endurnotkun,
- c) endurvinnsla,
- d) önnur endurnýting, t.d. orkuvinnsla, og
- e) förgun.

10. gr.

Töluleg markmið og viðmiðanir.

Endurvinnsla heimilisúrgangs skal að lágmarki vera 50%. Þá skal endurvinnsla heimilisúrgangs að lágmarki vera 55% miðað við þyngd árið 2025, að lágmarki 60% árið 2030 og að lágmarki 65% árið 2035. Við útreikning á hlutfalli endurvinnslu skal telja með úrgang sem fór til undirbúnings fyrir endurnotkun.

Árið 2035 er heimilt að urða að hámarki 10% af þeim heimilisúrgangi sem fellur til.

Lífrænn heimilisúrgangur sem berst til urðunarstaða má að hámarki vera 35% af heildarmagni þess lífræna heimilisúrgangs sem féll til árið 1995.

Lífrænn rekstrarúrgangur sem berst til urðunarstaða má að hámarki vera 35 % af heildarmagni þess lífræna rekstrarúrgangs sem féll til árið 1995.

Undirbúningur fyrir endurnotkun, endurvinnsla og önnur efnisendurnýting úrgangs frá byggingar- og niðurrifsstarfsemi, þ.m.t. fylling, en að undanskildum náttúrulegum efniviði, skal að lágmarki vera 70% miðað við þyngd.

Endurvinnsla skal að lágmarki 65% af öllum umbúðaúrgangi sem fellur til árið 2025 og að lágmarki 70% árið 2030.

Auk markmiða um endurvinnslu umbúðaúrgangs í heild skal til viðbótar ná markmiðum um endurvinnslu umbúðaúrgangs úr tilteknum efniviði. Árið 2025 skal að lágmarki endurvinnsla 75% af umbúðaúrgangi úr pappír og pappa, 70% af umbúðaúrgangi úr járnríkum málmum, 50% af umbúðaúrgangi úr áli, 50% af umbúðaúrgangi úr plasti, 70% af umbúðaúrgangi úr gleri og 25% af umbúðaúrgangi úr víði. Árið 2030 skal að lágmarki endurvinnsla 85% af umbúðaúrgangi úr pappír og

pappa, 80% af umbúðaúrgangi úr járnríkum málm, 60% af umbúðaúrgangi úr áli, 55% af umbúðaúrgangi úr plasti, 75% af umbúðaúrgangi úr gleri og 30% af umbúðaúrgangi úr viði.

Endurnotkun og endurnýting allra úr sér genginna ökutækja skal samtals vera að lágmarki 95% af meðalþyngd ökutækis á ári og endurnotkun og endurvinnsla skal samtals vera að lágmarki 85% af meðalþyngd ökutækis á ári. Árlega skal að lágmarki safna 65% af raf- og rafeindatækjaúrgangi sem settur er á markað, og hann meðhöndlaður á viðeigandi hátt.

11. gr.

Undanþága frá sérstakri söfnun úrgangs

Ráðherra er heimilt, að fenginni umsögn Umhverfisstofnunar, að veita undanþágu frá ákvæði 10. gr. laga um meðhöndlun úrgangs um sérstaka söfnun, að uppfylltum a.m.k. einum eftirfarandi staflíða:

- a) Blönduð söfnun tiltekinna tegunda úrgangs hafi ekki áhrif á möguleika til endurnýtingar þeirra úrgangstegunda og slík söfnun tryggi sambærileg gæði úrgangsins og fæst með sérstakri söfnun.

A-lið telst því aðeins fullnægt að öll eftirfarandi skilyrði séu uppfyllt (að öðrum kosti þarf að safna úrgangstegundum sérstaklega):

- i. Blönduð söfnun hafi ekki neikvæð áhrif á gæði, verð og framboð vara, íhluta eða varahluta sem hægt er að undirbúa fyrir endurnotkun.
- ii. Gæði og verð endurunninna hráefna sem hafa verið aðskilin og meðhöndluð í kjölfar blandaðrar söfnunar séu sambærileg eða meiri en þeirra sem koma úr sérstakri söfnun.
- iii. Fyrirliggjandi séu staðfestingar, samningar eða áreiðanlegar beiðnir, fyrir kaupum og notum endurunninna hráefna.
- iv. Blönduð söfnun rýri hvorki gæði úrgangsins sem hráefnis til endurnýtingar né leiði til aukinna affalla samanborið við sérstaka söfnun.
- v. Söfnunarhlutfall, endurvinnsluhlutfall og kostnaðarhagkvæmni blandaðrar söfnunar þarf að vera sambærileg eða betri, með hliðsjón af undirbúningi fyrir endurnotkun og endurvinnslu, en hjá sveitarfélögum þar sem aðstæður eru svipaðar.

- b) Sérstök söfnun skili ekki bestri heildarniðurstöðu fyrir umhverfið, þegar tekið er tillit til heildarumhverfisáhrifa stjórnunar á viðkomandi úrgangsstraumum.

B-lið telst því aðeins fullnægt að öll eftirfarandi skilyrði séu uppfyllt (að öðrum kosti þarf að safna úrgangstegundum sérstaklega):

- i. Undanþágu er óskað á öðrum grundvelli en þeim einum að svæði sé afskekkt, fjallent eða eyja.
- ii. Ekki hefur tekist að innleiða, með góðum árangri innan evrópska efnahagssvæðisins, sérstaka söfnun á svæði þar sem aðstæður eru svipaðar.
- iii. Greining sýni fram á að aðrar útfærslur sérstakrar söfnunar, s.s. grenndargámar eða söfnunarstöðvar, leiði ekki til umhverfisvænni lausnar en blönduð söfnun.
- iv. Undanþágan nái eingöngu til afmarkaðs svæðis þar sem sérstök söfnun skilar ekki bestri heildarniðurstöðu fyrir umhverfið, en ekki til sveitarfélags í heild.
- v. Til grundvallar beiðni um undanþágu liggur viðurkennd lífsferilsgreining skv. staðlinum ISO 14040 eða annað staðlað mat á umhverfisáhrifum. Matsþættir þeir sem lagðir eru til grundvallar greiningunni skulu vera viðeigandi og fela í sér hugsanleg stefnuúrræði sem hvetja til breytinga á atferli fólks, s.s. kerfi sem felur í sér raunálagningu gjalda fyrir meðhöndlun úrgangs („borgað ef þú hendir“). Þá þarf greiningin að sýna fram á að umhverfislegur ávinningur þess að víkja frá sérstakri söfnun sé umtalsvert meiri en með sérstakri söfnun.

- c) Sérstök söfnun sé ekki tæknilega möguleg.

C-lið telst því aðeins fullnægt að öll eftirfarandi skilyrði séu uppfyllt (að öðrum kosti þarf að safna úrgangstegundum sérstaklega):

- i. Ekki hefur tekist að innleiða, með góðum árangri innan evrópska efnahagssvæðisins, sérstaka söfnun á svæði þar sem aðstæður eru svipaðar, með því að viðhafa mismunandi aðferðir við söfnun, tækni eða endurvinnslufarvegi.
- ii. Greining hafi verið gerð sem sýni fram á að mögulegar útfærslur sérstakrar söfnunar, sem rúmast innan laga um meðhöndlun úrgangs, séu ekki fýsilegar. Slík greining skal innihalda mat á hugsanlegri notkun tækninýjunga.
- iii. Undanþágan nái eingöngu til afmarkaðs svæðis þar sem sérstök söfnun er ekki tæknilega möguleg vegna aðstæðna, sbr. lið i og ii, en ekki til sveitarfélags í heild.

- d) Sérstök söfnun hafi í för með sér óhóflegan kostnað.

D-lið telst því aðeins fullnægt að öll eftirfarandi skilyrði séu uppfyllt (að öðrum kosti þarf að safna úrgangstegundum sérstaklega):

- i. Gjöld fyrir urðun eða brennslu úrgangs séu lág.
- ii. Til grundvallar mati á því hvort sérstök söfnun hafi óhóflegan kostnað í för með sér skal liggja fyrir kostnaðar- og ábatagreining (CBA) sem tekur mið af öllum innri og ytri kostnaði og ábata þar sem m.a. er tekið tillit til allra eftirfarandi atriða:
  1. Rekstrarkostnaðar: s.s. vegna íláta, söfnunar, flutninga, vinnuafls, afskrifta o.fl.
  2. Tekna af endurnýttum úrgangi.
  3. Áhrifa á heilbrigði manna, dýra og umhverfið.
  4. Áhrifa á atvinnustig.
  5. Áhrifa á stjórnsýslu sveitarfélagsins.
  6. Áhrif á tækifæri til rannsóknar- og þróunar á svæðinu.
  7. Félagslegra áhrifa.
- iii. Ekki hefur tekist að innleiða, með góðum árangri innan evrópska efnahagssvæðisins, sérstaka söfnun á svæði þar sem aðstæður eru svipaðar.
- iv. Umsækjandi sýni fram á að nýttar eða kannaðar hafi verið til hlítar þær ráðstafanir sem kveðið er á um í lögum um meðhöndlun úrgangs og hafa áhrif á kostnað, a.m.k. fjármögnun framleiðenda og innflytjenda, innheimtu gjalds sem næst raunkostnaði við viðkomandi þjónustu, færslu gjalda á milli úrgangsflokka og heimajarðgerð úr lífúrgangi. Undanþágan nái eingöngu til afmarkaðs svæðis þar sem sérstök söfnun hefði í för með sér óhóflegan kostnað vegna aðstæðna, en ekki til sveitarfélags í heild.

Undanþága frá sérstakri söfnun er veitt að hámarki til sex ára í senn. Sótt skal um undanþágu á rafrænu eyðublaði sem aðgengilegt er á vef Stjórnarráðsins.

12. gr.

Samræmdar merkingar úrgangstegunda.

Við meðhöndlun úrgangs skal, a.m.k. fyrir eftirfarandi úrgangstegundir: pappír og pappa, málma, plast, gler, lífúrgang, textíl og spilliefni, nota íslenska útfærslu á samnorrænum merkingum, sbr. III. viðauka, þar sem hver úrgangstegund hefur sitt merki og sinn einkennislit. Merkingarnar skal nota við alla meðhöndlun úrgangs óháð staðsetningu og án tillits til fjölda íláta, stærðar þeirra eða gerðar að öðru leyti og skal notkunin vera án endurgjalds.

13. gr.

Hreinsun skólps.

Úrgang sem fellur til við hreinsun skólps, s.s. salernisúrgangur, síu- eða ristarúrgangur og seyra sem ekki verður nýtt, skal flytja til móttökustöðvar sem hefur starfsleyfi. Þetta gildir einnig um úrgang frá landbúnaði nema reglugerð kveði á um annað. Taka skal mið af ákvæðum reglugerðar um meðhöndlun seyru þegar seyra er nýtt til uppgræðslu, í landbúnaði eða til annarra nota.

14. gr.

Sérstakur úrgangur frá heilbrigðisþjónustu og stofum sem stunda húðrof.

Tryggja skal að allur sérstakur úrgangur sem fellur til vegna heilbrigðisþjónustu eða vegna húðrofa sé meðhöndlaður á viðunandi hátt og að hann blandist ekki við heimilisúrgang og annan úrgang. Til að koma í veg fyrir smit, eitranir, ofnæmi, óþol, eld, íkveikju- og sprengihættu, jónandi geislun og mengun umhverfis skal gæta ítrustu varkárni og nákvæmni við meðhöndlun á sérstökum úrgangi frá heilbrigðisþjónustu og stofum sem stunda húðrof.

Þeir sem hafa undir höndum sérstakan úrgang frá heilbrigðisþjónustu eða stofum sem stunda húðrof eða sjá um geymslu hans, þökkun og undirbúning á flutningi skulu tryggja að meðhöndlun hans sé eins og kveðið er á um í viðauka. Stjórnendum heilbrigðisþjónustu og framangreindra stofa ber að tryggja að starfsfólk þeirra sem meðhöndlar sérstakan úrgang frá heilbrigðisþjónustu og stofum sem stunda húðrof og/eða efni og hluti sem verða að slíkum úrgangi fái fræðslu um meðhöndlun hans og upplýsingar um þá ábyrgð sem það ber varðandi hann. Skrá skal þjálfun og fræðslu starfsfólks.

15. gr.

Smitandi úrgangur o.fl.

Meðhöndlun á sýktu heyi, dýrahraejum, smitandi sláturúrgangi og öðrum smitandi úrgangi en fjallað er um í 14. gr. skal vera á viðunandi hátt og þess gætt að hann blandist ekki við annan úrgang og valdi ekki smiti. Um meðhöndlun á þessum úrgangi fer að öðru leyti eftir reglugerð um heilbrigðisreglur að því er varðar aukaafurðir úr dýrum og afleiddar afurðir sem ekki eru ætlaðar til manneldis.

16. gr.

Um almennan þrifnað utanhúss.

Umráðamönnum lóða er skylt að halda þeim hreinum og snyrtilegum.

Heilbrigðisnefnd hefur eftirlit með almennum þrifnaði og hreinlæti utanhúss og hlutast til um að fram fari eftir þörfum almenn hreinsun lóða og lendna í þrifnaðarskyni.

Nefndin getur krafist lagfæringa og viðgerða á lóðum, girðingum og mannvirkjum, ef nauðsynlegt þykir til þrifnaðar eða ef ástand þeirra er til lýta fyrir umhverfið.

Nefndinni er heimilt að fyrirskipa hreinsun lóða og lendna og ef sérstök ástæða er til niðurrif húsa og girðinga í niðurniðslu.

Heilbrigðisnefnd er heimilt að láta fjarlægja númerslaugar bifreiðar og bílflok og sambærilega hluti að undangenginni viðvörun, t.d. með álímingarmiða með aðvörunarorðum.

Heilbrigðisnefnd getur látið hreinsa einkalóðir á kostnað eigenda telji nefndin þess þörf vegna mengunar og óhollustu.

Sveitarstjórn skal sjá um að hreinsun fari fram á opinberum stöðum, t.d. gördum og torgum.

17. gr.

Sorpílát.

Fasteignareigandi skal sjá til þess að fasteign hans fylgi nægilega mörg sorpílát og að þau séu endurnýjuð eftir þörfum.

Að öðru leyti er vísað til byggingarreglugerðar.

18. gr.

Skyldur rekstraraðila.

Rekstrarúrgangi sem fellur til við atvinnurekstur skal safna saman og flytja brott þegar í stað eða geyma með þeim hætti að óhollusta eða óþrifnaður stafi ekki af. Rekstrarúrgang skal geyma í hentugum og heilum sorpílátum þannig gerðum að auðvelt sé að tæma þau. Rekstraraðili ber einnig ábyrgð á nauðsynlegri hreinsun nálægs umhverfis.

Rekstraraðili skal sjá til þess að rekstri hans fylgi nægilega mörg sorpílát og að þau séu lagfærð og endurnýjuð eftir þörfum. Óheimilt er að veita atvinnurekstri starfsleyfi nema fullnægjandi aðstaða sé fyrir hendi til þess að geyma úrgang.

Rekstraraðilar húsnæðis eða svæða þar sem salernisúrgangur, ristarúrgangur eða seyra fellur til sjá um alla meðferð og flutning úrgangsins, svo fremi ekki sé í gildi sérstök heilbrigðissamþykkt sem kveður á um annað.

IV. KAFLI

Starfsleyfi, eftirlit og skoðanir.

19. gr.

Starfsleyfi.

Meðhöndlun úrgangs er háð starfsleyfi eins og nánar segir í reglugerð þessari og reglugerð um losun frá atvinnurekstri og mengunarvarnaeftirlit. Í starfsleyfi skulu vera ákvæði sem miða að því að vernda umhverfi og heilsu manna. Jafnframt skulu ákvæði starfsleyfis taka mið af aðstæðum á viðkomandi stað.

Umhverfisstofnun veitir starfsleyfi fyrir förgunarstaði úrgangs. Heilbrigðisnefndir veita starfsleyfi fyrir aðrar móttökustöðvar og aðra meðferð úrgangs samkvæmt ákvæðum laga um hollustuhætti og mengunarvarnir, sbr. þó 3. og 4. málsl. Umhverfisstofnun veitir starfsleyfi fyrir söfnunar- og móttökustöðvar ef þær eru reknar í nánum landfræðilegum tengslum við förgunarstaði. Umhverfisstofnun veitir starfsleyfi fyrir meðhöndlun spilliefna, aðra en flutning, en söfnunar- og móttökustöðvum sem heilbrigðisnefndir veita starfsleyfi fyrir er þó heimilt að taka á móti tilteknum spilliefnum frá almenningi og/eða smærri fyrirtækjum enda verði ekki um aðra meðhöndlun að ræða en söfnun og geymslu til skamms tíma.

Til að vernda heilsu fólks skal við staðsetningu söfnunar- og flokkunarmiðstöðva fyrir úrgang taka mið af því að ekki hljóti af óþægindi fyrir íbúa og taka tillit til nálægðar við íbúðarhús, skóla, matvælaframleiðslu- og sölustaði, heilbrigðisþjónustu og aðra dvalarstaði fólks.

20. gr.

Eftirlit og skoðanir.

Heilbrigðisnefndir annast eftirlit með atvinnurekstri sem heilbrigðisnefndir gefa út starfsleyfi fyrir, eftirlit með skráningarskyldum atvinnurekstri, sem og eftirlit með meðhöndlun á úrgangi sem fjallað er um í III. kafla reglugerðarinnar.

Umhverfisstofnun annast eftirlit með atvinnurekstri sem stofnunin gefur út starfsleyfi fyrir. Umhverfisstofnun hefur eftirlit með því að sett, töluleg markmið náist og fer með eftirlit með framkvæmd reglugerðar um meðhöndlun úrgangs að öðru leyti.

V. KAFLI

Ýmis ákvæði.

21. gr.

Aðgangur að upplýsingum.

Um aðgang að upplýsingum fer samkvæmt lögum um upplýsingarétt um umhverfismál nr. 23/2006, upplýsingalögum nr. 140/2012 og lögum um hollustuhætti og mengunarvarnir nr. 7/1998.

22. gr.

Þagnarskylda eftirlitsaðila.

Eftirlitsaðilar og aðrir sem starfa samkvæmt ákvæðum reglugerðar þessarar eru bundnir þagnarskyldu um atriði sem varða framleiðslu- og verslunarleynd. Sama gildir um atriði sem þeir fá vitneskju um og leynt skulu fara samkvæmt lögum eða eðli máls. Þagnarskyldan helst þótt látið sé af starfi.

Upplýsingar og tilkynningar eftirlitsaðila til fjölmiðla skulu vera efnislega rökstuddar og þess gætt að einstakar atvinnugreinar, stofnanir eða fyrirtæki bíði ekki tjón og álitshnekki að óþörfu.

23. gr.

Gjaldskrár.

Heimilt er sveitarfélögum að setja gjaldskrá og innheimta gjald fyrir eftirlitsskylda starfsemi, svo sem fyrir eftirlit, sé eftirlitið á vegum sveitarfélaga. Leita skal umsagnar hlutaðeigandi heilbrigðisnefndar áður en gjaldskrá er sett. Upphæð gjaldsins skal byggð á rekstraráætlun þar sem rökstudd eru þau atriði sem ákvörðun gjalds við viðkomandi eftirlit byggist á og má gjaldið ekki vera hærra en sá kostnaður. Hvert eftirlitssvæði skal hafa sameiginlega gjaldskrá og skal hlutaðeigandi heilbrigðisnefnd láta birta hana í B-deild Stjórnartíðinda. Gjöld má innheimta með fjárnámi. Gjöld skulu tryggð með lögveðsrétti í viðkomandi fasteign tvö ár eftir gjalddaga þegar leyfi eða þjónusta er tengd notkun fasteignar. Umhverfisráðherra skal gefa út leiðbeinandi reglur um uppbyggingu gjaldskráa sveitarfélaga.

24. gr.

Þvingunarúrræði, málsmeðferð og viðurlög.

Um þvingunarúrræði, málsmeðferð og viðurlög fer samkvæmt ákvæðum laga nr. 7/1998 um hollustuhætti og mengunarvarnir og laga nr. 55/2003 um meðhöndlun úrgangs.

25. gr.

Gildistaka tiltekinna gerða Evrópusambandsins.

Með reglugerð þessari öðlast gildi hér á landi með þeim breytingum og viðbótum sem leiða af XX. viðauka samningsins um Evrópska efnahagssvæðið, bókun 1 um altæka aðlögun og öðrum ákvæðum samningsins:

Framkvæmdarákvörðun framkvæmdastjórnarinnar 2013/727/ESB frá 6. desember 2013 um að ákvarða snið til að tilkynna upplýsingar varðandi samþykki og umtalsverðar breytingar á úrgangsstjórnunaráætlunum og áætlunum um forvarnir gegn myndun úrgangs, sem vísað er til í tölulið 32ffe, XX. viðauka við samninginn um Evrópska efnahagssvæðið, eins og honum var breytt með ákvörðun sameiginlegu EES-nefndarinnar nr. 170/2015 frá 11. júní 2015. Framkvæmdarákvörðunin er birt í EES-viðbæti við Stjórnartíðindi Evrópusambandsins nr. 55 frá 17. september 2015, 2015/EES/63/75, bls. 356-360.

26. gr.

Innleiðing tiltekinna gerða Evrópusambandsins.

Reglugerð þessi er sett til innleiðingar á eftirfarandi EES-gerðum Evrópusambandsins:

1. Tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2008/98/EB frá 19. nóvember 2008 um úrgang og um niðurfellingu tiltekinna tilskipana, sem vísað er til í tölulið 32ff í V. kafla XX. viðauka samningsins um Evrópska efnahagssvæðið, eins og honum var breytt með ákvörðun sameiginlegu EES-nefndarinnar nr. 85/2011 þann 1. júlí 2011.

DRÖG

2. Tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) 2018/851 frá 30. maí 2018 um breytingu á tilskipun 2008/98/EB um úrgang, sem vísað er til í tölulið 32ff í V. kafla XX. viðauka samningsins um Evrópska efnahagssvæðið, eins og honum var breytt með ákvörðun sameiginlegu EES-nefndarinnar nr. 318/2021 þann 29. október 2021.
3. Framkvæmdarákvörðun framkvæmdastjórnarinnar 2013/727/ESB frá 6. desember 2013 um að ákvarða snið til að tilkynna upplýsingar varðandi samþykki og umtalsverðar breytingar á úrgangsstjórnunaráætlunum og áætlunum um forvarnir gegn myndun úrgangs.

27. gr.

Lagastoð og gildistaka.

Reglugerð þessi er sett með stoð í a., b., c., e., g., k., l., n., bb. og cc. liðum 43. gr. laga um meðhöndlun úrgangs og 4. og 5. gr. laga um hollustuhætti og mengunarvarniroð að höfðu samráði við Samband íslenskra sveitarfélaga og hlutaðeigandi haghafa. Reglugerðin tekur þegar gildi og fellur reglugerð um meðhöndlun úrgangs, nr. 737/2003, ásamt síðari breytingum, þar með úr gildi.

Umhverfis-, orku-, og loftslagsráðuneytinu, 8. desember 2022.

I. VIÐAUKI

Meðferð á sérstökum úrgangi frá heilbrigðisþjónustu og stofum sem stunda húðrof.

Meginflokkar úrgangs frá heilbrigðisþjónustu og stofum sem stunda húðrof eru heimilisúrgangur og sérstakur úrgangur.

Meðhöndla þarf allan úrgang frá heilbrigðisþjónustu og stofum sem stunda húðrof með varkárni og nákvæmni þar sem hann getur haft beina hættu í för með sér fyrir fólk, dýr og umhverfi.

Flokka skal úrgang frá heilbrigðisþjónustu og stofum sem stunda húðrof á upprunastað. Sérstökum úrgangi skal tafarlaust pakkað í viðeigandi umbúðir eftir að hann hefur myndast, hann merktur og komið í geymslu í loftræstu og lokuðu rými þar til hann er fluttur til förgunar. Sá sem sér um flutning á sérstökum úrgangi frá heilbrigðisþjónustu og stofum sem stunda húðrof skal hafa starfsleyfi hlutaðeigandi heilbrigðisnefndar. Koma skal í veg fyrir að úrgangurinn verði fyrir hnjaski við flutning til förgunar og tryggja ber að honum verði eytt á viðurkenndan hátt. Halda skal kvittunum um móttöku, hvort sem er á pappír eða tölvutæku formi, til haga fyrir eftirlitsaðila.

Flokkar sérstaks úrgangs.

Sérstakur úrgangur flokkast í eftirfarandi:

1. Smitandi úrgang (sóttmengaðan úrgang):

- Úrgangur frá sjúklingum í einangrun, vegna ónæmra baktería eða smitsjúkdóma.

Einnota áhöld menguð smitefni frá sýktum sjúklingi og umbúðir og sýni frá sýktum sárum.

Blóðsmitaður úrgangur, blóð og blóðmenguð einnota áhöld og hlutir. Þó má flokka notuð tíðabindi og tíðatappa, minni sáraumbúðir eins og plástra og bómull með þurru blóði með almennum úrgangi (sambærilegum blóðsmituðum úrgangi sem fellur til sem heimilisúrgangur).

2. Líkamshluta og vefi:

DRÖG

Líkamsvefir, ónotaðir skimaðir blóðhlutar eða líkamsleifar úr fólki og dýrum, t.d. frá skurðstofum, krufningastofum, rannsóknum eða starfsemi dýralækna.

3. Hvassa hluti:

Nálar og sprautur.

Skurðhnífablöð.

Rakblöð.

Mjög brothætt gler.

Annað sem getur hugsanlega skorið eða stungið.

4. Lyf, þar með talið frumubreytandi efni sem geta haft stökkbreytingar í för með sér.

5. Geislavirkan úrgang, þar á meðal úrgang frá skönnum, óm- og sneiðmyndataekjum og annað samkvæmt reglum Geislavarna ríkisins.

6. Spilliefni, þar á meðal rotvarnarvökvi, rafhlöður, kvikasilfur og annað, sbr. reglugerð um skrá yfir úrgang og mat á hættulegum eiginleikum úrgangs.

Meðferð, þökkun úrgangs á upprunastað, flutningur og förgun.

Við frágang sérstaks úrgangs frá heilbrigðisþjónustu og stofum sem stunda húðrof skal gæta fyllsta öryggis við þökkun, geymslu og aðra meðferð hans.

1. Almennar reglur:

- Meðhöndla skal öll ílát fyllt sérstökum úrgangi með varúð.
- Ílát undir sérstakan úrgang skulu vera greinilega merkt, þannig að ekki leiki vafi á að þau innihaldi slíkan úrgang
- Nota skal tvöfalda poka þegar þess er þörf.
- Óheimilt er að hella fljótandi efnum beint ofan í poka. Koma skal vökvum fyrir í lekaheldum ílátum fyrir sérstakan úrgang áður en þeir eru settir í poka. Ílát skulu ekki fyllt nema að $\frac{3}{4}$ hlutum af rúmmáli þeirra og þeim lokað tryggilega, t.d. skal loka pokum með þar til gerðum böndum sem ekki er hægt að opna.
-
-
- Ekki má skilja þannig við ílát eða poka að þeir geti oltið út á hlið eða þannig að innihaldið geti lekið út.

2. Umbúðir úrgangs:

-
- Smitandi úrgang (sóttmengaðan úrgang) sem búið er að dauðhreinsa skal setja í viðeigandi ílát og hann merktur „dauðhreinsað“ – ekki smitandi.
- Smitandi úrgang (sóttmengaðan úrgang) sem ekki er búið að dauðhreinsa skal setja í gulan poka úr þykku plasti eða ílát með merkingu sem sýnir að innihald er smitandi

DRÖG

- Líkamshluta og vefi skal setja í gulan poka eða ílát úr þykku plasti og geyma í kæli eða frysti fram að flutningi í förgun.
  - Hvassa hluti skal setja í ílát úr þykku plasti með þéttu loki.
  - Spilliefni skal setja í traustar umbúðir.
  - Lyf skal setja í ílát með þéttri lokun.
  - Geislavirkum úrgangi skal pakkað samkvæmt fyrirmælum Geislavarna ríkisins.
3. Meðferð einstakra tegunda sérstaks úrgangs frá heilbrigðisþjónustu eða stofum sem stunda húðrof:
- Dauðhreinsa skal smitnæm og hættumerkt sýni áður en þau eru flutt frá viðkomandi starfsemi. Þó er heimilt, þegar aðstæður leyfa, að flytja smitandi úrgang (sóttmengaðan úrgang) án undangenginnar dauðhreinsunar þegar öruggt er að umbúnaður sé tryggur og að smitandi úrgangurinn (sóttmengaði úrgangurinn) er fluttur til förgunar í móttökustöð sem hefur starfsleyfi fyrir slíka förgun.
  - Ganga skal frá öllu blóði og blóðmengudum hlutum á sama hátt hvort sem þeir koma frá einstaklingum í áhættuhópi eða ekki. Þó má flokka notuð tíðabindi og tíðatappa, minni sáraumbúðir eins og plástra eða bómull með þurru blóði frá almennum úrgangi (sambærilegum blóðsmituðum úrgangi sem fellur til sem heimilisúrgangur).
  - Líkamshluta og vefi skal geyma í kældu rými. Þá má ekki geyma lengur við herbergishita en í fjóra tíma og ekki lengur en í þrjá sólarhringa í kælikáp. Djúpfrysta skal það sem geyma þarf í lengri tíma.
  -
  - Ílát undir hvassa hluti skal ekki fylla meira en nemur $\frac{3}{4}$ af rúmmáli þess.
  - Um önnur spilliefni fer samkvæmt reglugerð um spilliefni.
  - Úrgangsflyfjum ber að safna í tilskilin ílát og merkja sérstaklega, t.d. sem „lyf til eyðingar“ eða „sóttmengað – brennist“ .
  - Geislavarnir ríkisins gefa upplýsingar um meðferð á geislavirkum úrgangi.
4. Flutningur:
- Einungis aðilar sem hafa starfsleyfi frá heilbrigðisnefnd til flutninga á spilliefnum mega annast flutning á sérstökum úrgangi frá heilbrigðisþjónustu og stofum sem stunda húðrof, sbr. reglugerð um losun frá atvinnurekstri og mengunarvarnaeftirlit. Úrgangur skal undirbúinn og fluttur til förgunar í samræmi við eftirfarandi:
  - Smitandi úrgangur (sóttmengaður úrgangur) skal dauðhreinsaður á viðkomandi stofnun eða fluttur af viðurkenndum aðila til móttökustöðvar. Að fengnu leyfi viðkomandi heilbrigðisnefndar má flytja smitandi úrgang til brennslu í brennslustöð án undangenginnar dauðhreinsunar. Óheimilt er að flytja smitandi úrgang án undangenginnar dauðhreinsunar til urðunar.
  - Um flutning á geislavirkum úrgangi fer samkvæmt reglum Geislavarna ríkisins og reglugerðar um flutning á hættulegum farmi.
  - Annar úrgangur skal fluttur til móttökustöðvar.
5. Förgun:

DRÖG

- Brennsla, samkvæmt ákvæðum reglugerðar um losun frá atvinnurekstri og mengunarvarnaeftirlit.
- Urðun, samkvæmt ákvæðum reglugerðar um urðun úrgangs.

II. VIÐAUKI

Dæmi um ráðstafanir til að koma í veg fyrir myndun úrgangs.

Ráðstafanir sem geta haft áhrif á rammaskilyrðin sem tengjast myndun úrgangs.

1. Ráðstafanir vegna áætlanagerðar eða önnur efnahagsleg stjórnþæki sem stuðla að skilvirkri notkun á auðlindum.
  2. Efling rannsókna og þróunarstarfsemi sem stuðla að því að fá fram vörur sem eru hreinni og skapa minni úrgang og miðlun á niðurstöðum slíkra rannsókna og þróunarstarfsemi og hagnýting niðurstaðnanna.
  3. Þróun á skilvirkum og markvissum vísunum fyrir álag á umhverfið, sem tengjast myndun úrgangs og sem ætlað er að stuðla að forvörnum gegn myndun hans á öllum stigum, allt frá samanburði á vörum á vegum Evrópusambandsins, að frumkvæði sveitarfélaga til ráðstafana á vegum ríkisins.
- Ráðstafanir sem geta haft áhrif á hönnun og á framleiðslu- og dreifingarfásann.
4. Efling visthönnunar (kerfisbundin samþætting umhverfisþátta inn í vöruhönnun í því skyni að bæta vistvænleika vöru á öllum vistferli hennar).
  5. Veiting upplýsinga um tækni til að koma í veg fyrir myndun úrgangs með það í huga að stuðla að notkun bestu, fánlegu tækni í iðnaði.
  6. Skipulagning á þjálfun lögbærra yfirvalda að því er varðar innleiðingu krafna um forvarnir gegn myndun úrgangs í starfsleyfum samkvæmt lögum um meðhöndlun úrgangs og reglugerðum settum samkvæmt þeim og reglugerð um losun frá atvinnurekstri og mengunarvarnaeftirlit.
  7. Ráðstafanir til að koma í veg fyrir framleiðslu úrgangs á stöðvum sem falla ekki undir I. viðauka við reglugerð um losun frá atvinnurekstri og mengunarvarnaeftirlit. Slíkar ráðstafanir gætu, eftir því sem við á, falist í mati á forvörnum gegn myndun úrgangs eða áætlunum þar að lútandi.
  8. Herferðir til vitundarvakningar eða það að veita fyrirtækjum fjárhagslegan stuðning, stuðning við ákvarðanatöku eða annan stuðning. Líklegt er að slíkar ráðstafanir verði sérlega skilvirkar ef þær beinast að og eru lagaðar að litlum og meðalstórum fyrirtækjum og í gegnum viðskiptanet sem þegar eru fyrir hendi.
  9. Frjálsir samningar, umræðuhópar neytenda/framleiðenda eða samningaviðræður innan geiranna í því skyni að viðkomandi fyrirtæki eða iðnaðargeirar geri sínar eigin áætlanir eða setji markmið um forvarnir gegn myndun úrgangs eða geri úrbætur varðandi vörur eða umbúðir sem hafa í för með sér myndun mikils úrgangs.
  10. Það að stuðla að traustvekjandi umhverfisstjórnunarkerfi, þ.m.t. umhverfisstjórnunarkerfi Evrópusambandsins og ISO 14001.

Ráðstafanir sem geta haft áhrif á neyslu- og notkunarfásann.

DRÖG

11. Efnahagsleg stjórnþæki, s.s. ívilnanir vegna umhverfissvænna innkaupa eða innleiðing á skyldugreiðslum neytenda fyrir tiltekinn hlut eða hluta af umbúðum sem annars fengist endurgjaldslaust.
12. Herferðir til vitundarvakningar og upplýsingamiðlunar til almennings eða tiltekins hóps neytenda.
13. Það að stuðla að traustvekjandi umhverfismerkjum.
14. Samningar við iðngreinarnar, s.s. um að koma á umræðuhópum um vörur, t.d. þeirra sem fara fram innan rammans um samþætta vörustefnu, eða við smásala um aðgengi að upplýsingum um forvarnir gegn myndun úrgangs og um vörur sem hafa minni umhverfisáhrif.
15. Samþætting umhverfisviðmiðana og viðmiðana um forvarnir gegn myndun úrgangs við útboð og samninga, bæði í tengslum við opinber innkaup og innkaup fyrirtækja, í samræmi við handbók framkvæmdastjórnar Evrópusambandsins um umhverfissvæn, opinber innkaup.
16. Það að stuðla að endurnotkun og/eða viðgerðum á viðeigandi vörum, sem hefur verið fleygt, eða á efnisþáttum þeirra, sérstaklega með menntunartengdum eða efnahagslegum ráðstöfunum eða ráðstöfunum er varða aðdrætti eða öðrum ráðstöfunum á borð við stuðning við eða stofnun viðgerðar- og endurnotkunarmiðstöðva, einkum á þéttbýlum svæðum.

III. VIÐAUKI

Samræmdar merkingar úrgangstegunda.

Hönnun merkingar:

Hönnun merkingar skal endurgerð án þess að bæta við öðrum áhrifaþáttum, aðlaga litina, lagfæra eða stækka bakgrunninn. Merkingin skal endurgerð í upplausn sem er að lágmarki 300 punktar á tommu þegar hún er prentuð í raunstærð.

Upplýsingatextinn skal vera í hástöfum og í leturgerðinni Helvetica Bold. Leturstærð skal vera að lágmarki 5 pt og að hámarki 14 pt.

1. Fyrir pappír skal nota eftirfarandi merkingar, eftir því sem við á, og lit:

CMYK 95 35 5 0

PANTONE 2185 C

RGB 0 130 190

DRÖG

HEX #0082BE

RAL 5015 (SKY BLUE)

2. Fyrir pappa skal nota eftirfarandi merkingar, eftir því sem við á, og lit:

DRÖG

DRÖG

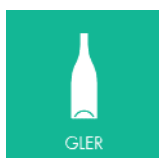
CMYK 25 35 65 5
PANTONE 7562 C
RGB 190 160 100
HEX #BEA064
RAL 1024 (OCHRE YELLOW)

3. Fyrir plast skal nota eftirfarandi merkingar, eftir því sem við á, og lit:

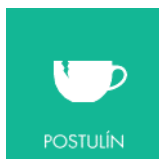
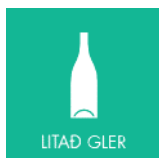
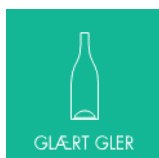

CMYK 50 95 0 0
PANTONE 7656 C
RGB 150 30 130
HEX #961E82
RAL 4008 (SIGNAL VIOLET)

4. Fyrir gler og postulín skal nota eftirfarandi merkingar, eftir því sem við á, og lit:

DRÖG

CMYK 75 0 55 0
PANTONE 2401 C
RGB 30 175 140
HEX #1DAF8E
RAL 6027 (LIGHT GREEN)

5. Fyrir matarleifar skal nota eftirfarandi merkingu og lit:

CMYK 80 0 90 0
PANTONE 7428 C
RGB 0 160 75
HEX #00A04B
RAL 6037 (PURE GREEN)

6. Fyrir garðaúrgang skal nota eftirfarandi merkingu og lit:

CMYK 80 0 90 50

DRÖG

PANTONE 349 C

RGB 0 100 50

HEX #006432

RAL 6001 (EMERALD GREEN)

7. Fyrir málma skal nota eftirfarandi merkingar, eftir því sem við á, og lit:

DRÖG

DRÖG

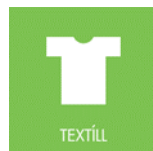
CMYK 25 0 0 65
PANTONE 444 C
RGB 90 110 120
HEX #5A6E78
RAL 7031 (BLUE GREY)

8. Fyrir blandaðan úrgang skal nota eftirfarandi merkingu og lit:

CMYK 20 20 20 100
PANTONE BLACK 6 C
RGB 20 20 20
HEX #141414
RAL 9005 (JET BLACK)

9. Fyrir textíl skal nota eftirfarandi merkingu og lit:

CMYK 55 0 90 0
PANTONE 7488 C
RGB 135 200 75
HEX #87C84B
RAL 6018 / YELLOW GREEN

10. Fyrir spilliefni skal nota eftirfarandi merkingu og lit:

DRÖG

CMYK 0 100 90 0

PANTONE 485 C

RGB 225 15 30

HEX #E10F1E

RAL 3020 (TRAFFIC RED)